

دایرة المعارف بزرگ طب اسلامی

ج ۳

حروف ر، ز، ژ، س

www.ketab.ir

مؤلف:

کتابخانه جامع طب اسلامی

سرشناسه: نورانی ، مصطفی ، ۱۳۰۵ - ۱۳۸۲
عنوان و نام پدید آورنده: دایرة المعارف طب اسلامی / مؤلف مصطفی نورانی
مشخصات نشر: اراک ، یوحتا ، ۱۳۹۳
مشخصات ظاهری: ۵۴۴ ص، ج ۳

ISBN 978-600-95041-4-5 : شابک

وضعیت فهرست نویسی

عنوان دیگر: دایرة المعارف طب اسلامی

موضوع: پزشکی اسلامی - دایرة المعارف‌ها.

رده بندهای کنگره ۱۳۹۳: ۲ د ۹ ن ۳ / ۱۲۸ R

داده بنده دیویی: ۶۱۰/۳

شماره کتابشناسی ملی: ۲۲۷۵۲۸۵

دائرة المعارف بزرگ طب اسلامی (جلد ۳)

مؤلف: آیت اللہ مصطفیٰ نورانی

● چایخانه: دُر

ناشر: یوحنا

● شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

● نوبت چاپ : اول، ۱۳۹۳

ISBN ۹۷۸-۶۰۰-۹۵۰۴۱-۱-۴ شابک دورق

ISBN ۹۷۸-۶۰۰-۹۵۰۴۱-۴-۵ شابک:

قیمت دوره ۹ جلدی ۲۰۰۰۰۰ (دویست هزار) تومان

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ می باشد.

دفتر اراک: ابتدای خیابان شهید بهشتی

ياساڙ اسلامي / طبقه سوم انتشارات يوحنا

هــمـو: ۰۹۱۸۳۶۲۲۴۵۲

تلفن: ۰۸۶-۳۲۲۲۱۶۰۱۸

قم: خیابان معلم - معلم ۱۰ - کوچه ۵ (شهید فلسفی) پلاک ۴

همراه: ۰۹۱۲۳۹۰۸۴۷۵ - ۰۹۱۲۶۵۱۸۰۳۶

• ٢٥-٣٧٧٤٨٣٧٠-٣٧٨٣٦٩١٣ : تلفن:

فهرست مطالب

۵	* فهرست
۱۱	* مقدمه
	● حرف ر
۱۵	* رأس خادم
۱۵	* راتینج - راتیانه
۲۱	* راج
۲۲	* رادین
۲۳	* رازقی
۲۴	* رازک
۳۲	* رازیانه
۵۳	* راسن
۶۰	* راش
۶۵	* رافویه
۶۶	* راولفیا
۶۷	* رُب extract
۶۹	* رتم
۷۳	* رته
۷۴	* رجل الاسد
۷۶	* رجل الجراد
۷۹	* رجل الحمام

۸۰	* رجل الحمامه
۸۱	* رجل الذئب
۸۳	* رجل الراعى
۸۴	* رجل الغراب
۸۵	* رجل القط دوپايه
۸۶	* رجل القط
۸۸	* رجله
۸۹	* رزان
۹۲	* انگور فرنگى چاردار
۹۲	* انگور فرنگى سياه
۹۳	* انگور فرنگى قرمز
۹۵	* رزك، تميس
۹۷	* رصاص
۹۷	* روباه، ثعلب
۹۹	* روغن
۱۶۲	* روينه
۱۶۳	* ريحان
۱۷۶	* ريشه ايريسا
۱۷۸	* ريشه بيخ شببو
۱۸۰	* ريشه جنتيانا
۱۸۱	* ريشه ختمى
۱۸۱	* ريشه خردل (ترب كوهى)
۱۸۱	* ريشه شقاقل (زردك ريش بزي)
۱۸۲	* ريشه زرشك
۱۸۲	* ريشه زعفران
۱۸۳	* ريشه شاه توت
۱۸۴	* ريشه كاسنى
۱۸۵	* ريواس
۱۹۴	* ريوند
۲۰۴	* ريه، بوره ارمنى

● حرف ز

۲۰۹		* زاج
۲۱۶		* زاد مهران zadmahran
۲۱۷		* زالزالک
۲۲۹		* زالو
۲۳۱		* زان
۲۳۳		* زبان پس قفا
۲۳۴		* زامور
۲۳۶		* زبان سگ
۲۳۷		* زبان گنجشک تلخ
۲۴۸		* زبان گنجشک کاف
۲۵۳		* زید البحر
۲۵۶		* زبل
۲۵۷		* زیب
۲۵۸		* زبل المعیز
۲۵۹		* زروار
۲۶۰		* زدوار
۲۶۲		* زراوند
۲۶۸		* زردآلو
۲۷۴		* زردالان
۲۷۴		* زردالان
۲۷۶		* زردچوبه
۲۸۱		* زرشک
۲۸۶		* زرنب
۲۹۱		* زرنیخ
۲۹۵		* زرنباد
۲۹۸		* زریره
۲۹۹		* زرین درخت
۳۰۰		* زعفران
۳۰۸		* زغال اخته

۳۱۰	زفت *
۳۱۱	زقوم *
۳۱۳	زلف پیر رسمی *
۳۱۴	زمرد *
۳۱۶	زنبق *
۳۱۷	زنبور *
۳۱۸	زنجبیل *
۳۲۰	زنجار - زنگار *
۳۲۲	زنیان *
۳۲۴	زوفا *
۳۲۸	زہرہ - مرارہ *
۳۳۰	زیبا *
۳۳۰	زیرفون *
۳۳۲	زیتون *
۳۳۸	زیرہ *
	● حرف ژ
۳۴۳	ژابوراندی *
۳۴۵	ژاڑ *
۳۴۵	ژالاب *
۳۴۶	ژلاتین دریایی *
۳۴۷	ژین سنگ *
	● حرف س
۳۵۱	ساج *
۳۵۷	ساج *
۳۵۹	ساییزج *
۳۶۰	ساداوران *
۳۶۳	سالاد *
۳۶۴	سبزی *
۳۶۸	سالیسیلات *
۳۷۰	سرخ مرز *

۳۷۰	* سبوس sabus
۳۷۱	* سبوس گندم
۳۷۲	* سبوس برنج
۳۷۲	* سبزآب
۳۷۴	* سپستان
۳۷۷	* سپیدار
۳۸۰	* سداب
۳۸۵	* سدر
۳۸۷	* سرب
۳۹۰	* سریوله
۳۹۰	* سرخس
۳۹۵	* سرخس نر
۳۹۶	* سرخ ولیک
۳۹۶	* سرطان
۳۹۷	* سرخاب کولی
۳۹۹	* سرکه
۴۰۸	* سنبل الطیب
۴۱۲	* سنبل ختایی
۴۱۵	* سنباده
۴۱۷	* سنجدل
۴۲۱	* سنجدل تلخ
۴۲۲	* سنجسویه
۴۲۲	* سندروس
۴۲۵	* سندوس
۴۲۵	* سنگ خوارک
۴۲۶	* سنگریزه
۴۲۶	* سنگدان
۴۲۶	* سنگ مغناطیس
۴۲۷	* سنگ لاجورد
۴۲۷	* سنگ محک

۴۲۸	* سنگ خواره
۴۲۸	* حجر الیهود
۴۳۰	* سنگ عقاب
۴۳۲	* سنگ کارد، سنگ ساب
۴۳۳	* سنگ کارد، سنگ فسان
۴۳۴	* سنگ حمام
۴۳۵	* باز انواع سنگ‌ها
۴۳۸	* سنگ حجر ی
۴۳۹	* سورنجان
۴۴۳	* سويد
۴۴۳	* سويق
۴۵۱	* سویا یا سوژا یا لویا
۴۵۲	* زنبق (سوسن آزاد)
۴۵۷	* سوس
۴۵۷	* سوسنبر
۴۶۶	* توسه سیاه
۴۷۶	* سیب
۴۸۴	* سیب زمینی
۴۹۰	* سیر
۵۰۱	* سیسبان
۵۰۲	* سیسالیوس
۵۰۳	* سیکدامن
۵۰۳	* سیکاس
۵۰۴	* سیون
۵۰۴	* سیما روبا
۵۳۳	* منابع و مأخذ

□ مقدمه

از جمله کتابهایی که از سوی مؤسسه مکتب اهل بیت (علیهم السلام) - علاوه بر کتب درسی و فقهی - منتشر می شود طبی است که با استفاده از آیات، روایات و کلمات انبیای عظام و پیشوایان دین در بهداشت و درمان تألیف می شود. هدف اولیای مؤسسه از این فعالیت ها بهتر شناساندن دین برای مردم و جامعه است. اسلام علاوه بر فوائد اخروی، فوائد دنیوی را نیز مورد توجه قرار داده است، لذا لازم است پژوهشگران به حقایق دین بیشتر توجه کنند و آنها را مطالعه نمایند و بدانها عمل کنند. ما با سعی وافر اینگونه حقایق را از لای لای کتب دینی به دست آورده در اختیار جامعه می گذاریم، باشد که گیاهان دارویی شفابخش و نافع که قبلاً حکیمان و طبیبان از آنها استفاده می کردند اکنون نیز آنها به منظور مقاصد پزشکی و سلامتی مورد استفاده قرار گیرد چرا که علم داروسازی با منشأ گیاهی - شیمیایی می باشد.

اولین فارماکوپه داروسازی توسط شاهپور سهل در دانشگاه جندی شاپور ساخته شد و اکنون نیز در کشورهای چین و هند و پاکستان و دیگر کشورهای شرق و همچنین غرب استفاده از داروهای گیاهی برای درمان بیماران رواج بیشتری یافته است ولی در ایران هنوز آنطور که انتظار می رفت، پیشرفت نکرده است، در صورتی که گیاهان می توانند

زیربنای تولید باشند. همچنین می‌بایست از صدور گیاهان دارویی جلوگیری نمایند تا از مزایایی چون خودکفایی و ایجاد اشتغال و ارزآوری بهره‌مند شوند و با تجربیاتی که در ایران از قدیم و جدید وجود داشته نیز در عصاره‌گیری و اسانس‌گیری و خالص‌سازی ماده و غیر اینها اکنون استفاده شود چنانکه در داروسازی نیز قدمهایی برداشته شده است و لازم است وزارت کشاورزی و وزارت بهداشت و درمان گامهای مؤثر فراتری بردارند.

این کار سبب می‌شود که مردم از گل و گیاه طبیعی و عصاره آنها به جای قرص و کپسول و آمپول‌های شیمیایی، که بعضاً زمان ساخت آنها قدیمی بوده است، استفاده کنند. اکنون کشور آلمان و انگلیس و فرانسه نیز کارهای اساسی در سنتز گیاهان و دیگر کارهای تحقیقی و آزمایشی انجام می‌دهند و اگر در ایران نیز از فرآورده‌های گیاهی مانند فرآورده‌های نفتی استفاده شود، ارزش بیشتری عاید کشور خواهد شد.

توفیق همگان را در استفاده طیبی از این نعمتهای بی‌پایان الهی، که در بیابانها خشک می‌شود یا زیر پای انسان و حیوان لگدمال می‌شود، خواستارم. از خداوند متعال می‌خواهیم تحولی در این زمینه به‌وجود آید تا مردم بتوانند از نعمات الهی استفاده بهینه برای سلامتی و سعادت خود بنمایند. ان شاء الله.

قم - مصطفی نورانی - ۱۳۸۱